Python: podstawy programowania

Dzień 2 | v. 1.1.1

Nawigowanie po liście

Jak pobrać dowolny element listy?

Czasami potrzebujemy tylko konkretnego elementu listy.

Możemy go uzyskać w następujący sposób:

lista[indeks]

Indeks dodatni oznacza, że bierzemy kolejny znak z łańcucha

Indeks **ujemny** oznacza, że bierzemy kolejny znak **od końca** łańcucha.

```
bbt = ["Leonard", "Sheldon", "Penny",
"Howard", "Raj", "Bernardette", "Amy"]

bbt[0] # "Leonard"

bbt[4] # "Raj"

bbt[-1] # "Amy"

bbt[-3] # "Raj"
```


Zaawansowane nawigowanie po liście

Jak pobrać fragment listy?

Czasami potrzebujemy tylko kawałka listy, nie całości. W takiej sytuacji możemy poprosić Pythona o podanie dowolnego fragmentu listy:

lista[początek:koniec]

Zakres podany w tym miejscu, to zbiór prawostronnie otwarty!

lista[:numer] oznacza, że szukamy od początku stringa do parametru numer.

lista[numer:] oznacza, że szukamy od parametru numer do końca stringa.

Indeks ujemny oznacza przeszukiwanie od końca łańcucha tekstowego.

```
bbt = ["Leonard", "Sheldon", "Penny",
"Howard", "Raj", "Bernardette", "Amy"]

bbt[0:1] # ['Leonard']
bbt[2:5] # ['Penny', 'Howard', 'Raj']
bbt[4:] # ['Raj', 'Bernardette', 'Amy']
bbt[:2] # ['Leonard', 'Sheldon']
bbt[:-4] # ['Leonard', 'Sheldon', 'Penny']
bbt[-3:] # ['Raj', 'Bernardette', 'Amy']
bbt[2:-2] # ['Penny', 'Howard', 'Raj']
```


Zaawansowane nawigowanie po liście

Jak pobrać co któryś element listy?

Czasami chcemy pobrać co drugi, co trzeci, itp. elementy listy.

W takiej sytuacji możemy poprosić Pythona o podanie dowolnego listy (fragmentu albo całości) ze skokiem:

lista[początek:koniec:skok]

```
bbt = ["Leonard", "Sheldon", "Penny",
"Howard", "Raj", "Bernardette", "Amy"]

bbt[0:6:2] # ['Leonard', 'Penny', 'Raj']
bbt[::3] # ['Leonard', 'Howard', 'Amy']

bbt[:-2:2] # ['Leonard', 'Penny', 'Raj']

bbt[2::2] # ['Penny', 'Raj', 'Amy']

bbt[4:2:-1] # ['Raj', 'Howard']

bbt[:-4:-1] # ['Amy', 'Bernardette', 'Raj']

bbt[::-1] # ['Amy', 'Bernardette', 'Raj',
'Howard', 'Penny', 'Sheldon', 'Leonard']
```


Listy i typy danych

Typy danych

Listy mogą przechowywać różne typy danych:

- liczby całkowite (integer),
- > liczby długie (long),
- liczby zmiennoprzecinkowe (float),
- liczby zespolone (complex),
- > stringi,
- > słowniki,
- wartości logiczne boolean,
- > inne listy.

```
mix_types = ["Ala", 23, True]
Indeksy (klucze) list rozpoczynają się od 0.
print(mix_types[0]) # wypisze "Ala"
print(mix_types[1]) # wypisze 23
print(mix_types[2]) # wypisze True
Aby pobrać wielkość tablicy, korzystamy z funkcji
len()
print(len(mix_types)) # 3
```


Modyfikacja listy

Listę można zmieniać!

Listy można modyfikować:

- zmieniać istniejące elementy,
- dodawać nowe,
- usuwać istniejące z elementy z listy.

Modyfikacja:

lista[index] = nowa_wartosc

Dodanie nowej wartości:

lista.append(nowa_wartosc)

Usunięcie elementu listy:

lista.pop(index)

```
jedi = ["Anakin", "Qui-Gon", "Obi-Wan"]
jedi.pop(1) # ["Anakin", "Obi-Wan"]
jedi[0] = "Vader" # ["Vader", "Obi-Wan"]
jedi.append("Luke") # ["Vader", "Obi-Wan",
"Luke"]
```


<u>Listy i pętle</u>

Listy i pętle

Jeżeli chcielibyśmy w prosty sposób wypisać wszystkie elementy listy w konsoli, możemy użyć pętli. Zobacz przykład obok.

Taka lista jest zestawem danych, po którym można iterować.

Możemy użyć zatem pętli for, aby to zrobić.

```
nexus6 = ["Roy Batty", "Pris", "Zhora",
"Leon"]
for android in nexus6:
   print(android)
Wynik:
Roy Batty
Pris
Zhora
Leon
```


Listy i pętle

```
Listy i pętle
nexus6 = ["Roy Batty", "Pris", "Zhora",
                                            for android in nexus6[:-1:2]:
                                                 print(android)
"Leon"]
for android in nexus6[2:]:
                                              Wynik:
   print(android)
                                              Roy Batty
Wynik:
                                              Zhora
                                              for android in nexus6[::-1]:
Zhora
                                                 print(android)
Leon
                                              Wynik:
                                              Leon
                                              Zhora
                                              Pris
                                              Roy Batty
```


Lista składana to specyficzny rodzaj tworzenia listy.

Wyobraź sobie, że chcesz utworzyć listę kolejnych liczb parzystych od 0 do 20.

Kod:

```
my_list = []
for i in range(0, 11):
    my_list.append(i*2)
print(my_list)
```

Wynik:

```
[0, 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20]
```


Można zrobić to znacznie prościej, używając listy składanej:

Kod:

```
my_list = [2 * i for i in range(0, 11)]
print(my_list)
```

Wynik:

[0, 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20]

W listach składanych możemy również używać warunków:

Kod:

[i for i in range(0, 18) if i % 3 == 0]

Wynik:

[0, 3, 6, 9, 12, 15]

my_list = [i for i in range(0, 18) if i % 3 == 0]

i to wynik
każdej iteracji pętli

for... to pętla, która iteruje
po jakiejś kolekcji

if... to warunek, który musi być
spełniony, aby dodać wynik
do listy

Krotka (tuple)

Czym są krotki?

Krotki (ang. tuple), są bardzo podobne do list.

Definiuje się je bardzo podobnie do list, ale zamiast nawiasu kwadratowego używa się okrągłego:

```
my_numbers = (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9)
```

Formalnie jedyną różnicą między krotką, a listą jest to, że krotki **nie można modyfikować!**

Poza tą niedogodnością wszystko działa tak samo jak w listach.

Krotki są szybsze od list!

```
hogwarts = ("Hufflepuff", "Gryffindor",
"Ravenclaw", "Slytherin")
hogwarts[1] # 'Gryffindor'
hogwarts[1] = "Hacked by Slytherin!"
Traceback (most recent call last):
 File "<pyshell#112>", line 1, in <module>
   hogwarts[1] = "Hacked by Slytherin!"
TypeError: 'tuple' object does not support item assignment
Więcej nt. różnic między krotkami, a listami
znajdziesz tutaj:
```

http://news.e-scribe.com/397

Krotki vs listy

W każdej chwili możesz zmienić typ

Jeśli chcesz szybko zmienić typ z krotki na listę, możesz użyć funkcji **list()**:

```
harrys_tuple = ("Ginny", "Gryffindor",
"Voldemort", "quidditch")
harrys_list = list(harrys_tuple)
print(harrys_list)
```

Wynik:

```
["Ginny", "Gryffindor", "Voldemort",
"quidditch"]
```

```
Jeśli chcesz szybko zmienić typ z listy na krotkę, możesz użyć funkcji tuple():

ginnys_brothers = ["Bill", "Charlie", "Percy", "Fred", "George", "Ron"]
ginnys_tuple = tuple(ginnys_brothers)
print(ginnys_tuple)

Wynik:
("Bill", "Charlie", "Percy", "Fred", "George", "Ron")
```


Czym są słowniki?

Słownik (ang. dictionary) to specyficzna i bardzo użyteczna struktura danych.

Jest to zestaw par: klucz - wartość.

Klucz to zazwyczaj łańcuch tekstowy (choć niekoniecznie, można używać innych typów danych)

Wartość, to dowolny typ danych.

```
star_wars = {
   "episode": 4,
   "title": "A New Hope",
   "characters": ["Luke", "Leia",
       "Han Solo", "Obi-Wan", "Chewbacca",
       "Vader", "C3PO", "R2D2"]
                   Wartością może być wszystko:
                   nawet lista albo inny słownik
```

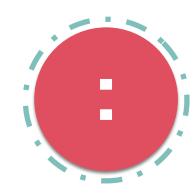

Definicja słownika

Słownik rozpoczynamy i kończymy nawiasem klamrowym:

Klucz oddzielamy od wartości dwukropkiem:

Poszczególne hasła słownika oddzielamy przecinkiem:

Pobieranie danych ze słownika:

Aby pobrać dane z naszego słownika, musimy podać:

- > nazwę zmiennej, w której go przechowujemy,
- > nazwę klucza (w kwadratowych nawiasach).

```
star_wars["episode"] # 4
star_wars["title"] # "A New Hope"
star_wars["characters"] # ["Luke",
"Leia"...]
star_wars["characters"][2] # "Han Solo"
star_wars["year"] # KeyError!
```


Dodawanie danych do istniejącego słownika:

Oczywiście gotowy słownik możemy rozbudować o nowe hasła:

```
star_wars["year"] = 1976
```

Ta data jest niepoprawna, ale zaraz ją poprawimy! :-)

Ta wartość zostanie dodana do słownika i będziemy mogli z ni skorzystać ej później.

```
print(star_wars["year"])
```

Wynik:

1976

```
star_wars = {
   "episode": 4,
   "title": "A New Hope",
   "characters": ["Luke", "Leia",
       "Han Solo", "Obi-Wan", "Chewbacca",
       "Vader", "C3PO", "R2D2"],
   "year": 1976
           Klucz "year" i wartość "1976"
           właśnie się pojawiły!
```


Modyfikacja danych:

Ojej! Data powstania Gwiezdnych Wojen jest błędna!

Możemy ją zmienić w bardzo prosty sposób:

```
star_wars["year"] = 1977
print(star_wars["year"])
```

Wynik:

1977

```
star_wars = {
   "episode": 4,
   "title": "A New Hope",
   "characters": ["Luke", "Leia",
      "Han Solo", "Obi-Wan", "Chewbacca",
      "Vader", "C3PO", "R2D2"],
   "year": 1977
```


Usuwanie danych:

```
A co, jeśli chcemy usunąć jakąś daną ze
słownika?
Możemy to zrobić, używając funkcji del()
del(star_wars["year"])
print(star_wars["year"])
Wynik:
Traceback (most recent call last):
  File "<pyshell#11>", line 1, in <module>
    print(star_wars["year"])
KeyError: 'year'
```

```
star_wars = {
   "episode": 4,
   "title": "A New Hope",
   "characters": ["Luke", "Leia",
       "Han Solo", "Obi-Wan", "Chewbacca",
       "Vader", "C3PO", "R2D2"]
           Zniknął klucz "year"
           i powiązana z nim wartość!
```


Słowniki, a pętle

Iterowanie po słownikach:

Używając pętli, możemy też iterować po kluczach słownika:

```
for key in star_wars:
    print(key)
```

Wynik:

title characters episode

Komendzie **print** możesz podać wiele informacji, Zobacz tutaj:

https://docs.python.org/3/tutorial/inputoutput.html, http://www.python-course.eu/python3_print.php

W prosty sposób możemy dostać się do dowolnej
pary klucz: wartość:

for key in star_wars:
 print(key, star_wars[key], sep=": ")

Wynik:

```
title: A New Hope
characters: ['Luke', 'Leia', 'Han Solo',
'Obi-Wan', 'Chewbacca', 'Vader', 'C3PO',
'R2D2']
episode: 4
```


Słowo kluczowe "in"

Iterowanie po zestawach danych

Jeśli chcemy iterować po poszczególnych elementach listy, użyjemy słowa kluczowego **in** w następującym kontekście:

```
droids = ["C3P0", "R2D2", "BB-8"]
for droid in droids:
    print(droid)
```

```
starship = {
    "type": "X-wing",
    "allegiance": "Resistance",
    "owner": "Poe Dameron"
}

for feature in starship:
    print(feature, starship["feature"])
```


Słowo kluczowe "in"

Ułatwienie przeszukiwania:

Jeśli chcemy sprawdzić, czy dany element znajduje się na liście, użyjemy słowa kluczowego in w następującym kontekście:

```
droids = ["C3P0", "R2D2", "BB-8"]

"BB-8" in droids # True
"2-1B" in droids # False
```

```
Słowo kluczowe in w słowniku, sprawdza czy
dany klucz istnieje:

starship = {
    "type": "X-wing",
    "allegiance": "Resistance",
    "owner": "Poe Dameron"
}

"allegiance" in starship # True
"color" in starship # False
```


Czym jest string?

Łańcuch tekstowy, czyli string, to po prostu napis.

Napisem jest wszystko umieszczone w cudzysłowach:

Można napis umieszczać w normalnym, podwójnym cudzysłowie:

begin = "a long time ago in a galaxy
far, far away..."

Ale można i w pojedynczym, dla Pythona nie mażadnej różnicy:

title = 'Episode IV: A New Hope'

Jak już wiecie, Python 2 ma problemy z kodowanie np. polskich znaków diakrytycznych.

Dlatego, jeśli programujecie w Pythonie 2, na początku pliku najlepiej umieścić magiczny komentarz:

-*- coding: utf-8 -*-

Python 3 nie ma takich problemów, domyślnie stosuje typ Unicode.

Czym jest string?

Możemy również definiować wielolinijkowe stringi!

Wystarczy zamiast pojedynczego cudzysłowu (lub znaczka ') użyć potrójnego.

screenplay = """

VADER

If only you knew the power of the Dark Side. Obi-Wan never told you what happened to your father.

LUKE

He told me enough! He told me you killed him!

VADER

No, I am your father.

LUKE

(shocked)

No. No! That's not true! That's impossible!"""

Ciekawe właściwości stringa

Co ciekawe: Python traktuje string jak listę pojedynczych znaków, co oznacza że możemy poruszać się po nim, dokładnie tak samo, jak po liście:

book = "Harry Potter and the Prisoner of
Azkaban"

```
book[0:5] # 'Harry'
book[-7:] # 'Azkaban'
print(book[::-1])
```

Wynik:

nabakzA fo renosirP eht dna rettoP yrraH

```
Można też iterować po łańcuchu tekstowym:
name = book[:5]
for letter in name:
   print letter
Wynik:
Η
a
```


Łączenie i formatowanie stringów

Jak już zaprezentowano, łańcuchy tekstowe można łączyć używając operatora +.

```
print("Bilbo" + "Baggins")
```

Wynik:

BilboBaggins

```
Inną popularną metodą (dyskusyjne jest, czy
lepszą) jest formatowanie łańcuchów tekstowych:
hobbits = ("Frodo", "Sam", "Merry"
"Pippin")
desc = "Hobbits in LOTR: %s, %s, %s and
%s." % hobbits
print(desc)
Wynik:
Hobbits in LOTR: Frodo, Sam, Merry and
Pippin.
```


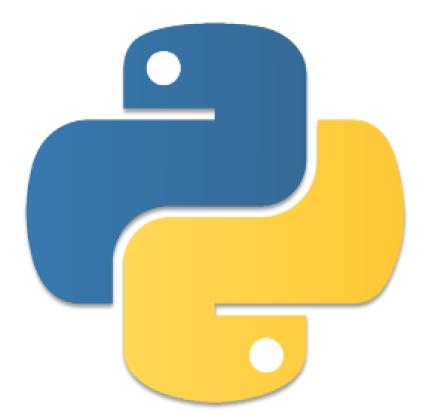
Jeszcze o formatowaniu stringów:

Podobnym sposobem formatowania stringów jest formatowanie przy pomocy słownika:

```
hobbit = {
    "name": "Bilbo Baggins",
    "occupation": "burglar"
}

description = "%(name)s is a
%(occupation)s." % hobbit

print(description)
```


Wynik:

Bilbo Baggins is a burglar.

Moduły Pythona

Python jest dostarczany razem z wieloma dodatkowymi **modułami** (bibliotekami) rozszerzającymi jego funkcjonalności.

Moduł to wydzielony fragment kodu. Grupuje powiązane ze sobą funkcje (np. funkcje daty i czasu) i pozwala na lepsze zorganizowanie oprogramowania.

Aby móc wykorzystać moduł w swoim programie należy go **zaimportować**, czyli powiadomić interpreter Pythona, że będziemy używać tego modułu.

Przykłady standardowych modułów:

datetime — zawiera funkcje operujące na datach, czasie, itp.

math — zawiera funkcje matematyczne,

os — umożliwia interakcję z systemem operacyjnym,

random — liczby pseudolosowe,

urllib — biblioteka umożliwiająca łączenie z serwerami,

curses — zaawansowana obsługa terminala.

Importowanie modułów

Aby zaimportować moduł i móc go wykorzystać, należy użyć dyrektywy **import**:

import <nazwa-modułu>

Jeśli chcemy użyć modułu **random** i użyć go należy napisać:

import random

Importy powinniśmy wykonywać na początku pliku jeden pod drugim.

```
Jeśli zaimportujemy moduł w taki sposób,
możemy wywołać funkcje znajdujące się
wewnątrz tego modułu. W tym celu musimy
użyć nazwy modułu, kropki i nazwy
potrzebnej funkcji:
modult.funkcja(parametry)
Przykład:
rnd = random.randint(10, 20)
  moduł random
                    funkcja randint znajdująca się
                         w module random
```


Importowanie modułów

Przykłady

```
import random
rnd = random.randint(10, 20)

print("Los w zakresie 10-20:", rnd)

Wynik (przykładowy):
Los w zakresie 10-20: 11
```

```
import calendar
 # weekday to funkcja obliczająca numer
 # dnia tygodnia dla podanej daty,
 # day_name to tablica z nazwami dni
 # tygodnia
 day = calendar.weekday(1977, 5, 25)
 print(calendar.day_name[day])
 Wynik:
Wednesday
```


Importowanie funkcji

W module **calendar** kryje się mnóstwo funkcji. Do naszego kodu nie potrzebujemy wszystkich — w programie z poprzedniego przykładu użyliśmy tylko dwóch.

Aby nie marnować zasobów komputera (procesor, czas, pamięć) warto zaimportować tylko te funkcje, których potrzebujemy.

Zajrzyj do dokumentacji modułu calendar: https://docs.python.org/3/library/calendar.html

Aby zaimportować tylko potrzebne funkcje, należy użyć następującej konstrukcji:

from module import func1, func2, ..., funcN

Jeżeli zatem chcemy zaimportować funkcję weekday i listę weekday z modułu calendar, powinniśmy napisać:

from calendar import weekday, day_name

Od tej pory możesz w programie używać tych dwóch zaimportowanych nazw.

Importowanie modułów

Przykład:

```
from calendar import weekday, day_name
# weekday to funkcja obliczająca
# numer dnia tygodnia dla podanej daty,
# day_name to tablica z nazwami dni
# tygodnia

day = weekday(1977, 5, 25)
print(day_name[day])
```

Wynik:

Wednesday

Zwróć uwagę, że już nie używamy nazwy modułu podczas wywoływania zaimportowanej funkcji.

Importowanie funkcji

Jeśli chcesz zaimportować wszystkie elementy z modułu możesz użyć gwiazdki:

from <nazwa-modułu> import *

Na przykład:

from random import *

Taka metoda importowania, mimo że poprawna, nie jest polecana i jest uznawana za złą praktykę!

Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej na temat standardowej biblioteki Pythona (czyli wszystkich modułów dołączonych do języka), zajrzyj do dokumentacji języka Python:

https://docs.python.org/3/library/

Tworzenie własnych modułów

Własne moduły

Moduł Pythona to w rzeczywistości plik z funkcjami, zmiennymi, klasami, itp. Jeśli stworzymy taki plik i zapiszemy go na dysku, mamy prosty moduł. Jego nazwą jest nazwa pliku (bez rozszerzenia .py)

```
Przykład użycia funkcjonalności modułu:
 from hobbit_mod import hobbit, description
 print("Dane hobbita:", hobbit)
 print(description())
 Wynik:
 Dane hobbita: {'occupation': 'burglar',
 'name': 'Bilbo Baggins'}
Mr Bilbo Baggins is a burglar.
```


Biblioteki

Python jest dostarczany z rozbudowaną biblioteką standardową, ale ona nie wyczerpuje wszystkich potrzeb ani możliwości.

Wielu zewnętrznych programistów, tworzy i udostępnia różne rozwiązania, które można łatwo wykorzystać w swoich projektach. Te projekty są zgromadzone w jednym miejscu: **Python Package Index** (w skrócie **PyPI**).

https://pypi.python.org/pypi

O włączeniu, bądź usunięciu biblioteki z PyPI decyduje **Python Packaging Authority**.

https://www.pypa.io/en/latest/

Przykłady bibliotek z PyPI:

django — (wymawiane z niemym "D") framework do tworzenia aplikacji webowych,

requests — łatwa obsługa połączeń HTTP,

mysql-connector — umożliwia pracę bazą danych MySQL w Pythonie,

BeautifulSoup — biblioteka do obsługi HTML/XML,

pygame — biblioteka do pisania gier w Pythonie,

PIL — obsługa i manipulacja grafiką 2D.

<u>Biblioteki</u>

Do instalowania bibliotek służy narzędzie o nazwie **pip**.

Od wersji 3.4 jest włączone do dystrybucji języka. W wersji 2 i 3, niższej od 3.4 narzędzie trzeba doinstalować ręcznie z terminala:

Python 2:

sudo apt install python-pip

Python 3:

sudo apt install python3-pip

Instalowanie biblioteki zewnętrznej:

Aby zainstalować bibliotekę w systemie, należy wydać komendę w terminalu:

```
pip3 install <nazwa>
```

np.

pip3 install django

Biblioteka instaluje się **zawsze** w najnowszej wersji, ale można ją zaktualizować:

pip3 install --upgrade <nazwa>

<u>Biblioteki</u>

pip freeze

Jeśli nasz projekt używa wielu bibliotek i nie chcemy instalować ich ręcznie, można użyć pliku tekstowego z listą bibliotek, które chcemy zainstalować.

Aby przygotować taki plik należy wpisać

pip freeze > <nazwa-pliku>

Instalacja bibliotek z pliku:

pip install -r <nazwa-pliku>

Instrukcja obsługi programu pip razem ze wszystkimi komendami:

https://pip.pypa.io/en/stable/

Pakiety

Pakiety

Do tej pory zapoznaliśmy się ze sposobem organizowania kodu Pythona w moduły. Moduł to, przypomnijmy, zwykły plik **.py**, w którym zawarte są funkcje, zmienne globalne, albo klasy (w programowaniu obiektowym, o czym później).

Kod Pythona można organizować jeszcze bardziej szczegółowo: w pakiety.

Pakiet, to mówiąc krótko, katalog modułów Pythona.

Ułatwia to tworzenie i dystrybucję bibliotek programistycznych.

Aby Python traktował katalog z modułami, jako pakiet, wewnątrz tego katalogu musi znaleźć się plik __init__.py. Może być pusty.

Przykład

Wyobraźmy sobie taką strukturę:

```
my_package
     +-- __init__.py
     +-- my_module1.py
     +-- my_module2.py
     +-- my_module3.py
```

W takiej sytuacji możemy zaimportować np.

